

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחראיותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-4.18% ו-5.64%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאת מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאת מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, והדוח שלנו מיום 13 במרץ 2023 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אותם דוחות כספיים.

החילתן אלמגור צ'יף ושות'
בריטמן אלמגור זהר ושות'

A Firm in the Deloitte Global Network

רואי חשבון

רמת גן, 13 במרץ 2023
כ' באדר התשפ"ג

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-4.18% ו-4.38% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהוות כ-5.64%, 5.79% ו-8.06%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2022, 2021 ו-2020, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO, והדוח שלנו מיום 13 במרץ 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביהם היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי - סיווג והפרשה בגין חובות הנבחרים על בסיס פרטני

כמפורט בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים המאוחדים, ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות אשר נבחנו על בסיס פרטני עמדה, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, על סך של 1,118 מיליוני שקלים.

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, בגין חובות בהיקף משמעותי אשר נמדדו על בסיס פרטני, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב הזיהוי והסיווג של חובות כחובות בעייתיים או תקינים, והן בשלב מדידת ההפרשה הפרטנית. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

לאור (1) קיומו של שיקול דעת רב הנדרש מהנהלת הבנק לצורך זיהוי החובות הבעייתיים האמורים על פי קריטריונים מוגדרים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה, אומדן תזרימי המזומנים הצפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה אשר יכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות של הלווה, (2) שיקול הדעת של הנהלת הבנק בחישוב ההפרשה הפרטנית לגבי תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשרת את החוב מפעילות הלווה ומימוש בטחונות וערבויות, ו- (3) ביקורת ההפרשה להפסדי אשראי הדורשת שיקול דעת משמעותי של רואה החשבון המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות ההנחות והנתונים ששימשו את הנהלה בקביעת אומדן ההפרשה, זיהינו את סיווג החובות הנבחרים על בסיס פרטני ואת האומדנים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי כעניין מפתח בביקורת. מענה לעניין המפתח לביקורת כפי שצוין לעיל, כלל ביצוע נהלים והערכת ראיות ביקורת בקשר עם גיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם.

נהלי הביקורת אשר בוצעו על ידנו באשר לעניין מפתח זה כללו בחינת אפקטיביות הבקורות הרלוונטיות לבחינת סיווג חובות ולהפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגין חובות פגומים. כמו כן, נהלים אלה כללו, בין היתר, בחינת התהליך אשר בוצע על ידי הנהלת הבנק באשר לקביעת סיווג חובות והערכת אומדן ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי, לרבות (1) בדיקת נאותות סיווג חובות תקינים עבור מדגם של חובות, ו-(2) בחינת הנחות תזרימי

המזומנים אשר שימשו בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי בגין מדגם חובות אשר סווגו כחובות לא צוברים, וזאת בהתבסס על בחינת התוצאות המדווחות של הלווה, שווי בטחונותיו והבנת סטטוס הליכי גביית החוב או ארגונו מחדש על ידי הבנק.

הפרשה להפסדי אשראי - הפרשה להפסדי אשראי צפויים המוערכת על בסיס קבוצתי

כמפורט בביאור 1, הבנק מיישם החל מיום 1 לינואר 2022 את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסמו במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13.

כמפורט בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים המאוחדים, ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות אשר נבחנו על בסיס קבוצתי עמדה, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, על סך של 1,766 מיליוני שקלים.

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מייצגת את הערכת הנהלת הבנק באשר להפסדי האשראי הצפויים לאורך חיי האשראי הנותרים של תיק האשראי, תוך שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד המשקף תחזיות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. חישוב ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים המוערכת על בסיס קבוצתי כלל פילוח של האשראי לקבוצות של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים. לכל קבוצה של נכסים פיננסיים חישוב הבנק את ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים בהתבסס על מידע היסטורי, תוך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים הנוכחיים, לתחזיות של פירעונות מוקדמים, יכולת הגבייה של הנכסים הפיננסיים ותחזיות של אירועים כלכליים עתידיים, וזאת על מנת לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות העתידיות יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בעבר. לשינוי באומדנים והערכות אלו עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

לאור (1) שיקול הדעת המשמעותי וההערכות של הנהלת הבנק בעת פיתוח מודלים להערכת הפסדי אשראי צפויים המבוססים על תחזיות של אירועים כלכליים עתידיים לאורך חיי האשראי הנותרים, תחזיות של פירעונות מוקדמים ויכולת הגבייה של הנכסים הפיננסיים, ו-(2) ביקורת ההפרשה להפסדי אשראי הדורשת שיקול דעת משמעותי של רואה החשבון המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות ההערכות והאומדנים ששימשו את ההנהלה בקביעת אומדן ההפרשה, זיהינו את ההפרשה להפסדי אשראי הנבחנת על בסיס קבוצתי כעניין מפתח בביקורת. מענה לעניין המפתח לביקורת כפי שצוין לעיל, כלל ביצוע נהלים והערכת ראיות ביקורת בקשר עם גיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם.

נהלי הביקורת אשר בוצעו על ידנו באשר לעניין מפתח זה כללו בחינת אפקטיביות הבקורות הרלוונטיות לתהליך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, כולל בקורות באשר לתיקוף ואישור מודלים רלוונטיים ולביצוע תחזיות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. כמו כן, נהלים אלה כללו, בין היתר, בחינת התהליך אשר בוצע על ידי הנהלת הבנק להערכת ההפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, אשר כללה: (1) הערכת נאותות המודלים, ההנחות אשר נכללו במודלים אלה והמתודולוגיה אשר שימשו בחישוב התחזית באשר לאירועים צופי פני עתיד וההפרשה בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי בכללותה; (2) בחינה כי חישובי המודלים המשמשים בחישוב ההפרשה בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי הינם נאותים; (3) בחינת שלמות ודיוק הנתונים אשר שימשו לחישוב אומדן ההפרשה בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי; הנהלים אשר בוצעו על ידנו כללו גם מעורבותם של מומחים בעלי מומחיות וידע אשר סייעו לנו בהערכת נאותות המודלים המשמשים לביצוע התחזית, ומתודולוגיות ומשתנים מאקרו כלכליים.

בְּרִיטְמָן אֶלְמָגוֹר זְהַר וּשׁוֹת'

בריטמן אלמגור זהר ושות'

A Firm in the Deloitte Global Network

רואי חשבון

רמת גן, 13 במרץ 2023

כ' באדר התשפ"ג

אנו משמשים כרואי החשבון המבקרים של הבנק החל משנת 1995